

BÜYÜK TAARRUZ:

Türk'ün İki Asırlık Makûs Talihini Değiştiren Muharebe

0817

Türkiye Diyanet Va
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Mer

15 Eylül 2022

MESUT UYAR

MAKÂDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Millî Mücadele (133306)

Ordu (150037)

**BÜYÜK TAARRUZ BİRÇOK AÇIDAN DÜNYA
ASKERİ TARİHİNE GEÇMİŞ BİR HAREKÂTTIR,
KUŞATICI MANEVRALI BİR TAARRUZ
İLE BÜYÜK BİR ZAFER KAZANILMIŞTIR.
1. DÜNYA SAVAŞI'NDA EDİNİLEN
TECRÜBELERDEN İSTİFADE İLE OPERATİF
SANAT BAŞARILI TAKTİK UYGULAMALARLA
BİRLEŞTİRİLEBİLMİŞTİR.**

1 697 Zenta yenilgisinden bu yana Türk ordusu kuşatıcı manevrayla bir zafer kazanmadı. Yakın dönemde Balkan Savaşları'ndan Kurtuluş Savaşı'na kadar girişilen manevraya dayanan bütün muharebeler yenilgiyle sonuçlandı. Sarıkamış en bilinen örnek iken Balkan Savaşları arasında Kırkkilise, Lüleburgaz, Kumanova ve Manastır hep manevraların yenilgiyi getirdiği muharebelerdir. Bu durum doğal olarak Türk subaylarına ağır bir psikolojik baskı yaratmakta, morallerini ve kendilerine güvenlerini sarsmaktaydı. Bu yüzden Büyük Taarruz sadece Kurtuluş Savaşı'nı zaferle sona erdiren bir muharebe değil aynı zamanda Türk'ün makûs talihini değiştiren bir dönüm noktasıdır.

Büyük Taarruz aslında Sakarya zaferinin hemen sonrasında Yunan ordusu Eskişehir-Afyon savunma hattına yerleşmeden ve henüz yenilginin şokunu atamadan yapılmak istendi. Düşman durumunun sunduğu fırsatın yanı sıra ülkenin siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel durumu beklemeye müsait değildi. Mevcudu 100.000'e ulaşmış orduyu elde tutmanın doğrudan ve dolaylı maliyeti çok yüksekti.¹ Ancak Sakarya sonrasında takip harekâtında yaşanan talihsizlikler ve Afyon-Güzelim Dağ çatışmalarının (1-8 Ekim 1921) yenilgiyle sonuçlanması, Fevzi (Çakmak) ve İsmet (İnönü) paşaları endişeye düşürdü. Çünkü Sakarya Muharebesi, Yunanlılar kadar Türk ordusu- nu da yıpratmıştı. Ordu nitelik ve nicelik açısından başarılı bir taarruzi harekâtı icra edebilecek durumda değildi.²

Taarruz önce Ekim ortasına ertelendi. İsmet Paşa, asgari 50.000 takım üniforma, tümen başına 3.000 tüfek ve top başına 500 mermi temin edilir edilmez taarruza geçeceği güvencesini verdi. Ancak bunlar sağlanamadan kış başladı. Bahar geldiğinde de hazırlıklar tamamlanamadığı için erteleme devam etti. En sonunda yaz hasadının bitmesi, yiyecek ve yem ikmalinin garanti altına alınmasına karar verildi. Mustafa Kemal Paşa'nın meclisteki siyasi muharebeleri kazanmış olması, Kafkas devletleri ve Fransa'yla barış antlaşması yapılması ertelemeleri mümkün kıldı.³

1 Nisan 1922 Büyük Taarruz öncesi Konya Ilgın manevraları 5. Süvari Kolordu Komutanı Fahrettin Paşa birliği ile tören geçidi yapıyor